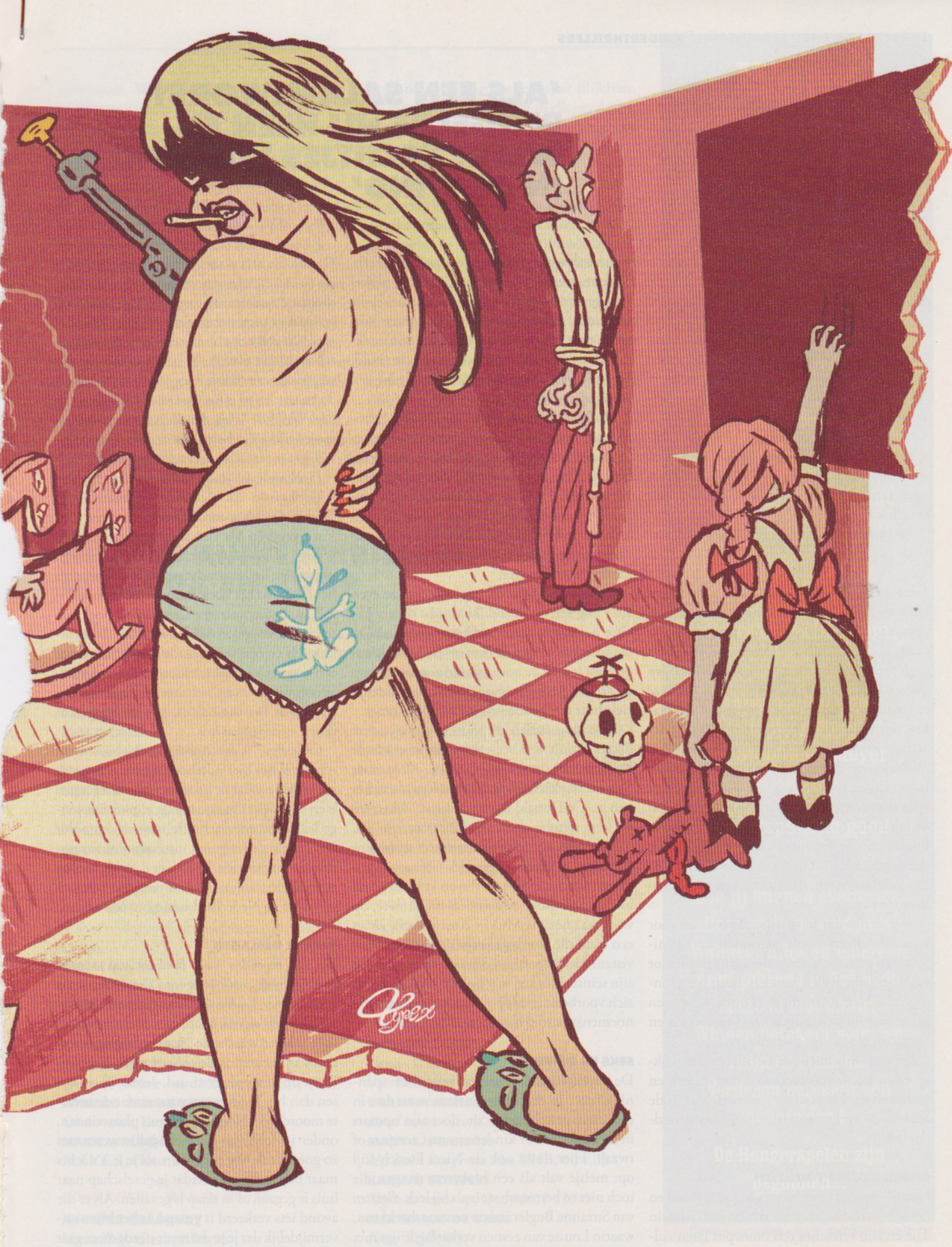

KINDERTHRILLERS **MARTELEN OP SCHOOLKAMP**

GEEN GEWELD IN KINDERBOEKEN? HA! OOK IN JEUGDTHRILLERS WEMELT HET VAN DE MARTELINGEN EN STINKENDE LIJKEN. NET ALS IN THRILLERS VOOR VOLWASSENEN. MET ÉÉN VERSCHIL: DE DADER WORDT ALTIJD GESTRAFT.

DOOR PADU BOERSTRA ILLUSTRATIE TYPEX

'ALS EEN SALAMIWORST BENGELDE HIJ HEEN EN WEER, ZACHTJES WIEGEND IN DE WIND'

'DE TANDARTS PAKTE EEN BOOR. Hij stak hem in Seleka's mond en er ging een schok door het kleine lijfje. De tandarts bleef zeker tien minuten boren. Zijn hele arm trilde ervan.

Toen pakte hij een tang. (...) De grote witte man en het kleine zwarte meisje hielden nu een soort gevecht. Seleka was aan het spartelen onder de oranje riem, de tandarts zette zich schrap.

En toen... zijn hand schoot uit. Bloed spetterde in het rond.'

Deze scène komt uit *Moord in de jungle*, een boek voor kinderen vanaf negen jaar. Hoofdpersoon Isabel Snoek, die met haar ouders in Senegal rondreist, heeft zichzelf tot detective uitgeroepen nadat er een jongetje uit het dorp dood is gevonden. In bovenstaande scène is ze er getuige van dat de tandarts geen goede werken verricht als tropenarts, maar op Mengele-achtige wijze experimenteert met verdovingsmiddelen op Afrikaanse kindjes. Toch moet Isabel enkele pagina's verderop alweer lachen, voor het eerst 'na mijn griezelige avontuur bij de tandarts'. *Griezelig avontuur*, pardon? Dat lijkt een understatement voor de martelsscène die zich hier zojuist heeft afgespeeld tussen de moordenaar en zijn slachtoffer, een peuter van hooguit twee.

Wie denkt dat in spannende boeken voor kinderen alleen wordt gegriezeld op het niveau van gemene boeven die agent Bromsnor voor het lapje willen houden, heeft het grondig mis. Net als in thrillers voor volwassen is het geweld in kinderboeken realistisch en rauw, vol bloederige martelingen.

Let wel: we hebben het hier niet over sprookjes of andere fantasieverhalen met spoken en weerwolven. De boeken spelen zich af in de huis- tuin- en keukenrealiteit van het gemiddelde kind.

ONSMAKELIJKE VONDSTEN

Neem *Voorgoed verdwenen?* van Lydia Rood en Niels Rood (voor lezers vanaf tien jaar), waarin Tije en zijn vriendjes een bouwput laten vol-

lopen met water om er lekker in te zwemmen. Hier niet zozeer gewelddadigheden, als wel uitgebreide beschrijvingen van onsmakelijke vondsten: 'En toen hij zich wilde afzetten, snel terug naar boven, voelde hij onder zijn andere voet iets wat niet anders kon zijn dan huid. De huid van een mens. En mens! Er lag een mens op de bodem!'

Nadat ze van de eerste schrik zijn bekomen, kunnen de kinderen hun nieuwsgierigheid niet bedwingen. Ze porren net zolang tot het lijk komt bovendrijven. 'Tije staarde naar het gezicht. Ook dat was blauwig opgezwollen. De huid liet hier en daar los. In de ogen leek het te bewegen. En toch kon je het gezicht van de dakloze er nog in herkennen. Dat maakte het nog erger.'

Ergert wordt het ook nog wanneer ze even later nog een opmerkelijke vondst doen: 'Hij viste het stukje skelet uit het water. (...) Op dat moment schoot de pees of wat het ook was geweest los, en de botjes vielen rammelend op de grond. Aan één ervan glinsterde duidelijk zichtbaar een gouden ring.'

Hoe traumatisch dit soort ervaringen ook lijken vanuit een volwassen perspectief, de kinderen zelf zitten er niet zo mee. 'Moeten we hier nu blijven?' roept een van hen als ze het beu is, 'De Donald Ducks zijn nat.' Waarmee we weer terug in de veilige kinderwereld zijn.

Niet alle kinderthrillers zitten overigens vol lijken of expliciet geweld. *Gekaapt!* (vanaf tien jaar) van Robin Raven is beduidend braver. Een groep padvindsters uit Almere, op weg naar het NEMO in Amsterdam, zit in een trein die wordt gekaapt door dierenactivisten. Hoofdpersoon Simon, vermaard om zijn seintechnieken met de zaklamp, gedraagt zich voorbeeldig dapper en alles komt zonder noemenswaardig bloedvergieten goed.

SEKS EN GEWELD

De psychologische thriller, waarin de spanning meer in dramatische elementen dan in expliciete gewelddaden zit, doet zijn opmars in de boeken voor kinderen vanaf een jaar of twaalf. Hier duikt ook de Nicci French-stijl op: meisje valt als een blok voor jongen die toch niet zo betrouwbaar is als hij leek. *Bezeten* van Suzanne Bugler is daar een voorbeeld van, waarin Louise van zestien verkering krijgt met

Danny, die zich al snel ontpopt tot een bezitterig en ziekelijk jaloers vriendje van wie ze met niemand anders mag omgaan. Maar echt veel gebeurt er niet, behalve dat hij haar een paar meppen verkoopt op het eind, en dan weet ze zeker dat het over is. 'Je bent nog net op tijd weggekomen, meisje,' zeggen haar ouders en de politie, en zo is het maar net. Ook *Fout* van Mel Wallis de Vries, die elk jaar met een nieuwe jeugdthriller komt, zit in deze stroming – weliswaar met iets meer seks en geweld.

Heel anders zijn de *Cathy*-boeken van het Amerikaanse trio Stewart/Weisman/Brigg, waarin klassiek speurderswerk wordt verricht. Vormgegeven als het dagboek van Cathy, waarin ze naar hartelust tekent, krabbelt en krast, ziet het er prachtig uit. Het leukste is het mapje in het boek propvol 'bewijsmateriaal', spulletjes waarmee Cathy in het boek ook te maken krijgt, zoals briefjes, oude krantenknipsels en een verscheurde ansichtkaart met een nog net leesbaar telefoonnummer. Alle telefoonnummers en websites waarnaar verwezen wordt, bestaan ook echt: je kunt gegarandeerd meesporen dus.

Ook *Boy7* is geschreven in dagboekvorm – hoewel het hier notebook wordt genoemd, misschien omdat de hoofdpersoon een jongen is en dagboek te meisjesachtig klinkt? Een jonge hacker wordt slachtoffer van een complot om criminele jongeren in te zetten voor een misdaadorganisatie. Het doet door de setting Amerikaans aan, maar is uitstekend geschreven door de Nederlandse Mirjam Mous.

VERROT GESLAGEN

Bij *De moorden van Barkvik* van Ingvar Ambjørnsen, voor jongeren vanaf dertien à veertien jaar, houdt de scheidslijn met volwassen thrillers eigenlijk op. Het is een volwaardige thriller waarin de Noorse Filip van zestien vastberaden is de moord waar zijn oom Ernst op af wordt gestuurd, eerder op te lossen dan hij. Hij leert en passant dat de meeste moorden in Noorwegen thuis plaatsvinden, onder invloed van alcohol: 'Jullie weten net zo goed als ik wat er gebeurt als je 's nachts maar blijft volgieten nadat je gezelschap naar huis is gegaan of in slaap is gevallen. Als er die avond iets verkeerd is gezegd, is het bijna onvermijdelijk dat je je daarover steeds meer gaat

opwinden'. Waarna, logischerwijs, 'de klassieke Noorse dronkemansmoord' plaatsvindt. Een heftige levensles voor een jongen van zestien.

Echt bloederig wordt het weer bij de Vlaamse Bavo Dhooge, al bekend van uitstekende thrillers voor volwassenen. In zijn eerste jeugdthriller *Speelgoed* zijn Christina van zestien en godsdienstleraar Bruno stiekem verliefd op elkaar, en dat vindt haar vriendje Cedric maar niks.

Op schoolkamp loopt de boel uit de hand, wat uitdraait op een pagina's lange martelscène waar bij Cedric door de godsdienstleraar op zijn kop aan een boomtak wordt gehangen om hem te laten vertellen welke onkuisheid hij heeft begaan. De godsdienstleraar beschrijft: 'Hij kreunde en jankte als een geslagen hond.' Met een paintballpistool gaat hij zijn leerling te lijf: 'De kracht van de stoot deed hem kokhalzen. Wellicht was dit speelgoed niet bedoeld om van zo dichtbij te worden afgevuurd. (...) De verf was met het bloed als een zee over zijn hele gezicht gegleden.'

Geschikt voor jeugdige lezertjes? Blijkbaar. De jongeman overleeft het in elk geval niet: 'Als een salamiworst bengelde hij heen en weer, zachtjes wiegend in de wind.'

HUP WEER VERDER

Kinderthrillers zijn net als thrillers voor volwassenen. Er wordt vermoord, er wordt gemarteld, er komen lijken bovendrijven. Waarin zit dan het verschil? Eigenlijk vooral in de toon. Er vinden wel moorden plaats, maar er wordt niet te lang bij stilgestaan. Als er wordt gemarteld, is dat niet leuk, maar de toon is laconiek. Er zit vaart in: oké, dit was erg, maar nu hup weer verder naar de ontknoping, en uiteindelijk komt boontje altijd om zijn loontje. Zoals in *Speelgoed*. De godsdienstleraar belandt in de gevangenis, en Christina merkt op: 'School is nooit saai als je les krijgt van een seriemoordenaar.'

NIEUWE KINDERTHRIILLERS UIT 2008 EN 2009

VOOR NEGEN, TIEN JAAR EN OUDER

S.A. BODEEN

De bunker, Pimento, € 16,95

JO BRIELS

Tumorgas, Abimo, € 13,50

ZEBI DAMEN

Mijn vader is een detective,

Pimento, € 14,95

BIES VAN EDE

Het allerlaatste griezelerhaal,

Pimento, € 13,90

CHARLIE HIGSON

Goudstorm,

Pimento (Young Bond-serie), € 15,95

ANNA VAN PRAAG

Moord in de jungle. Isabel Snoek, detective,

Leopold, € 12,95

ROBIN RAVEN

Gekaapt!, Van Goor, € 12,95

LYDIA ROOD & NIELS ROOD

Voorgoed verdwenen, Leopold, € 12,95

KARLIJN STOFFELS

De verdwenen diamanten,

Querido (Bende van de Zwarte Hond), € 12,95

EDWARD VAN DE VENDEL

Onder schot, Leopold, € 13,95

MARK WALDEN

H.I.V.E.S., Gottmer, € 14,95

VOOR TWAALF JAAR EN OUDER

JENNIFER BRADBURY

Versnelling, Clavis, € 14,95

SUZANNE BUGLER

Bezeten, Pimento, € 15,95

SUZANNE COLLINS

De hongerspelen, Van Goor, € 16,95

DAVID GILMAN

In een ijzige klauw, Thomas Rap, € 18,50

MIRJAM MOUS

Boy7, Van Holkema & Warendorf, € 16,95

STEWART/WEISMAN/BRIGG

Cathy's sleutel en *Cathy's boek*,

Pimento, € 17,95

ROGER VANHOECK

Geen geheimen meer, Abimo, € 12,50

VOOR DERTIEN, VEERTIEN JAAR

EN OUDER

INGVAR AMBJØRNSEN

De moorden van Barkvik,

Lemniscaat, € 14,95

BAVO DHOOGHE

Speelgoed, Abimo, € 15,95

MICHAEL GRANT

Gone - Verlaten,

Van Holkema & Warendorf, € 19,95

GRAHAM MCNAMEE

Koud zweet, Clavis, € 14,95

MARY E. PEARSON

Het leven van Jenna Fox, THB, € 14,95

KARLIJN STOFFELS

Tegen de muur op, Querido, € 13,95

MEL WALLIS DE VRIES

Fout, THB, € 5,-